

سرمقاله

برای رسیدن به قله قاف
باید سیمرغ بود

امیر افشار فتوحی
دبیر تحریریه

در ابتدا به مناسبت روز خبرنگار بر خود وظیفه می‌دانم که ادای احترام کنم به روح پر فتوح شهیدای رسانه، درود می‌فرستم بر شهید محمود صامی خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، شهید گرانقدری که فراقش بهانه‌ای شد برای گرامیداشت روز خبرنگار و بارفتنش همکارانش را پس از یک سال تلاش بی‌وقفه و خستگی‌ناپذیرشان در یک روز از سال فارغ از دغدغه‌های کاری، به لبخندی حاکی از آرامش دعوت کرد. او که ۱۷ مرداد ۱۳۷۷، به همراه ۸ نفر از کارکنان سرکنسولگری ایران در شهر مزار شریف افغانستان توسط عوامل گروه طالبان به شهادت رسید و تا مدت‌ها از سرنوشت این ۹ نفر گزارشی منتشر نشد، تا این که پیکرهای آنان در یک گور جمعی در خرابه‌های پشت کنسولگری به دست آمد. درود می‌فرستم به همکاران خبرنگاری که چه در رسانه‌های مکتوب و چه در رسانه‌های ۱۵ آذر ۱۳۸۴ برای پوشش خبری عازم چابهار بودند و جان خود را از دست دادند و در حادثه سقوط هواپیمای سی-۱۳۰ به شهادت رسیدند. همکارانی که از برخی‌شان خاطرات بیادماندنی دارم و اکنون بین ما نیستند تا در این روز دور هم جمع شویم و از دغدغه‌ها و خاطرات تلخ و شیرین تهیه خبر برای هم بگوییم.

اما دلخوش هستم به این که قلم زدن و قدم زدن در وادی رسانه انتهایی ندارد و خبرنگاران چون ققنوس در آتش می‌سوزند و خاکستر و دوباره زنده می‌شوند و دوباره چون سیمرغ به بلندی آسمان معرفت پر می‌گشایند تا به قله و قبله آرمانی خود برسند. چرا که می‌دانند برای رسیدن به قله معرفت و شعور یا همان قله قاف باید سیمرغ بود. پس آنان که رفته‌اند زنده‌اند چرا که عشق به حقیقت طلبی نامیراست. کسی که با خنده‌های مردم می‌خندد و با گریه‌های‌شان آزرده می‌شود و می‌گرید شایسته بهترین هاست. کسی که به دنبال حقیقت و مطالبه‌گری است را باید ستود و امروز روز ستودن اهالی قلم است. کسانی که واژه‌ها در برابر قلم آنان به صف می‌شوند و اندیشه‌ها در مقابلشان سر تعظیم فرود می‌آورند. خبرنگارانی که چشم بینای مردم هستند و صدای آنان در برابر بی‌عدالتی.

قلم‌شان سلاحی است در برابر شیخیون فرهنگی دشمنانی که قصد دارند باورها و اعتقادات و اخلاق را در جامعه متلاشی کنند اما نمی‌دانند که در برابر قلم که خداوند هم به آن قسم خورده است (ن والقلم وما یسطرون) توان هیچ شیطننت یا مقابله‌ای را نخواهند داشت. این سربازان فرهنگی همانانی هستند که به تبعیت از سیره حضرت رسول (ص) به درستی عمل کرده و فرموده‌اش را به جان دل خریده‌اند که در حدیثی فرموده است: «حق را بگو و در راه خدا از ملامت هیچ ملامت‌گری نهراس»

این روز بر خبرنگارانی که قلم‌شان در راه عدالت و حقیقت به کار برده می‌شود مبارک.

خبرنگار حرفه‌ای، اهل رقابت است

رسانه‌ای و ادبی وجود دارد این است که نسبت فرم و محتوا در آن گم است. آیا هیات داوران ما شهادت دارند یک اثری که شاید از لحاظ ساختار ضعیف باشد را به دلیل پرداخت محتوایی درست و اثربخش، اول اعلام کنند؟ این پرسشی است که حقیر حتی درباره جشنواره خودمان هم پاسخی برایش ندارم چون در جلسات داوری به طور منظم حضور نداشتم. رسانه، سینما، تئاتر، موسیقی، کتاب و... وجود دارند تا حاوی پیام باشند یا فقط خوب ساخته و پرداخته شوند؟ نسبت این دو مفهوم باید شفاف شود. حداقل در رسانه، قرار است مردم را به حقوقشان آگاه کنیم، مشکلات را گوشزد کنیم و ذهن جامعه از صدر تا ذیل را نسبت به موضوعی «حساس» کنیم. راه حل ارائه دهیم و مسایل مردم، نظر کارشناسان و رای مسئولان را به هم نزدیک کنیم. این حساسیت و کارکرد، گاهی تنها با رفتن سراغ یک سوژه عملیاتی می‌شود و دیگر نیازی به پرداخت ویژه و فوق مطلوب نیست. به طور کلی و در یک کلام، باید حداقل‌های فرم و ساختار را داشت تا به مرحله داوری رسید اما اثربخشی و جریان‌سازی، ملاک اصلی برای برتر شدن یا به عبارتی الگو شدن برای آینده باشد.

۳- ویژگی مثبت جشنواره‌های فرهنگی و هنری، دخالت مردم در دیده شدن آثار و انتخاب است. سینماها و سالن‌های تئاتر و موسیقی، آثار را نمایش می‌دهند و داوران هم برترین‌ها را انتخاب می‌کنند. هر چند انتخاب اثر برتر بین تماشاگران هم یک گزینه فعال در دوره‌هایی بوده اما خود به خود اقبال تماشاگران و صف‌های طولانی خرید بلیت، بر رأی داوران اثر گذاشته است. ایراد غیرقابل اصلاح جشنواره‌های مطبوعات و رسانه همین است که مردم نمی‌توانند در تنور رقابت بدمند و این رویداد، کاملاً صنفی و درون خانوادگی دنبال می‌شود. راه حلی هم برایش نیست. جز اینکه رسانه در طول سال با مخاطبش تعامل کند. نمایشگاه مطبوعات برگزار شود. داشتن ستون خوانندگان، یادداشت و گزارش میهمان و نشست‌های مردمی نیز می‌تواند بر حفظ مرجعیت رسانه‌های داخلی بینجامد چرا که کارکرد جشنواره‌ها، جدای از تقدیر و الگوسازی، مردمی‌سازی و دعوت از مخاطب برای دیدن و شنیدن رسانه‌های داخلی است.

کلام آخر اینکه جشنواره بیست و یکم که پس از وقفه ۱۰ ساله و با شکل و شمایل جدید برگزار شد حتما دارای نواقصی است. اما باید از خود پرسید چرا جشنواره در این سال‌ها برگزار نشد و چگونه می‌توان تداوم آن را طلب کرد؟ به زعم حقیر، کم اهمیت شمردن فعالان رسانه‌ای یا به عبارتی تحریریه‌ها در ذهن تصمیم‌گیران باعث این تعطیلی بوده است. و حالا با پررنگ‌تر شدن عنصر رسانه‌ای یا همان خبرنگار در ساختار رسانه‌های کشور از قانون مطبوعات و اصلاح آن و تاکید بر حقوق روزنامه‌نگاران در آن گرفته تا تمرکز حمایت‌های دولت و به طور خاص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تحریریه‌ها و نه شمارگان که نهایتاً منجر به رشد امنیت شغلی خبرنگاران شود، می‌توان تجلی قدرت و کارکرد فعالان خبری و رسانه‌ای را در مطبوعات کشور دید و جشنواره‌های بعد را پر قدرت‌تر برگزار کرد. ایسنا

ایمان شمسایی، مدیر کل مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی وزارت ارشاد، در یادداشتی درباره «جشنواره ملی رسانه» و شرایط امروز رسانه نوشت:

جشنواره رسانه یا مطبوعات که سه‌شنبه به پایان می‌رسد قرار است در یک کلام، تنور رسانه و محصول رسانه‌ای را گرم کند. در این بین چند نکته را می‌توان دید:

۱- خبرنگاران از دو جهت مظلوم‌اند. هم بیرون از صنف که جدی گرفته نمی‌شوند و تنها مدیران مسئول و صاحبان امتیاز به رسمیت شناخته می‌شوند. مهمترین دلیل آن هم مفاد قانون مطبوعات به عنوان مهمترین منشور حقوقی و حاکمیتی رسانه در ایران است که نسبت به خبرنگاران به عنوان اصلی‌ترین بازیگران عرصه خبر و اطلاع‌رسانی سکوت کرده و تنها مدیران را خطاب قرار می‌دهد، دیگر هم خود صنف که هر کس بدون کمترین تجربه و سطح تحصیلی می‌تواند خود را خبرنگار معرفی کند. در کشور، حدود ۱۴ هزار رسانه دارای مجوز از هیات نظارت بر مطبوعات داریم که کفایت نام یک فرد به عنوان نویسنده در یکی از آنها بخورد تا ادعای خسوت خبرنگاری کند.

برای داشتن ساختار صنفی درست، ملزومات و ساز و کارهای حساب شده‌ای نیاز است که یکی از مهمترین آنها می‌تواند حضور در جشنواره‌های معتبر رسانه‌ای باشد. به طور کلی خبرنگاری که خود را وقف رسانه کرده و حرفه‌ای به حساب می‌آید اهل رقابت و حضور رسمی در رقابت است.

جشنواره رسانه‌های ایران که با حضور بیش از ۲۵۰۰ روزنامه‌نگار برگزار شده، از این جهت مهم است که به اعضای صنف و بیرون می‌فهماند چه حجم بالایی از روزنامه‌نگار حرفه‌ای در کشور داریم که حاضر شده‌اند خود را در محک رقابت بگذارند.

۲- جشنواره‌ها وجود دارند تا دو نکته را گوشزد کنند. نخست توان و ظرفیت آن عرصه. مثلاً وقتی جشنواره فیلم با ارائه ۷۰ اثر و برگزیده شدن ۲۲ فیلم برای رقابت نهایی برگزار می‌شود به بقیه می‌فهماند چه ظرفیتی در آن رشته داریم. دیگر آنکه با نشان دادن برترین‌ها، الگوی مناسب را در کار حرفه‌ای نشان می‌دهد. به طور کلی می‌فهماند چه کاری شاخص و برتر است تا جوان‌ترها و حتی دیگران آن را سرلوحه قرار دهند. نکته‌ای که برای تمام جشنواره‌های فرهنگی اعم از هنری و

THE PLEDGE OF WATER
Azam Haseyni

بیعت آب‌ها

تهیه کننده: مصطفی رضوانی
نویسنده و کارگردان: محمدعلی یزدانی
شاعر و راوی: دکتر سیده اعظم حسینی

برای مشاهده نمادنگ
«بیعت آب‌ها»
این تصویر را اسکن کنید